

EHLİYET ALMAK MI, SÜRÜCÜ OLMAK MI?

Psk. Rehber Öğrt. Medine Binzat

Manisa Rehberlik Araştırma Merkezi

Konu: Trafikte alkol ve uyuşturucu ile mücadelede sürücü kurslarına düşen roller.

Bulgular ve Yorum: Diğer bütün faktörler yüzde 13 ün içinde kalırken yüzde 87 lere varan sürücü hata oranı, kazaları önlemede sürücü kusurlarını en aza indirmeye yönelik tedbirlere ağırlık verilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bununla beraber, sürücüyü hatalı davranışlara sürükleyen etkenlerin neler olduğunu net olarak söylemek olanaklı değildir. Zira bireyin davranışlarını etkileyen başka unsurlar da vardır.

Hatalı davranışların içinde iki unsuru görüyoruz; bir tanesi ihmal, bir tanesi de ihlal.

İhmal ve ihlal söz konusu olduğunda alkol ve uyuşturucu kullanımının öne çıktığını ise rahatlıkla söyleyebiliriz. Şüphesiz, kişinin algılarında farklılık meydana getiren madde tesirinde araç kullanan birey, trafikte önemli bir tehlike oluşturmaktadır.

Kesin olarak bir şeylerin yapılması gereğinin ortaya çıktığından beri konu, sempozyumlarda, panel ve çalıştaylarda etraflıca ele alınmakta olup, karayolu güvenliğini sağlamaya yönelik uygulamalara destek olmak için sorunlara karşı birlikte hareket etmenin yolları aranmaktadır. Trafikte rolü olan kurumların hem kendi özellerinde hem de birlikte çalışmalarını gerektiği aşikârdır.

Konu ile ilgili bütün birim ve kurumlarca belirlenmiş olan ortak hedefler doğrultusunda hareket edilen bir güvenli sistem yaklaşımı içinde ele alınması gereği kabul görmüştür. Bu sistem yaklaşımı bireyin davranışına odaklanmaktan başlayıp yol güvenliğinin bir bütün olarak ele alınmasına kadar genişleyebilir.

Bireyin trafikteki davranışının şekillenmesi gündelik hayatında trafikle ilk tanıştığı zamanlarına gider. Konumuz gereği ise demeliyiz ki sürücü olarak şekillenmenin başlangıcı elbette ki bu işin resmi olarak eğitiminin verildiği kurslardır.

Başta da belirttiğimiz gibi, trafik kazalarında en büyük unsur sürücüdür. Verilen eğitimlerde farkındalık ve bilinç oluşturmak adına ağırlıklı olarak ele alınabilecek konular şöyle özetlenebilir; algılanan yakalanma kaygısı, trafikte sürücü olmanın gerektirdiği sorumlu davranışlar, akan trafiğin dışında da olsa kişinin takip etmesi gereken kurallar, sorunların çözümünde saygı çerçevesinde hareket etmenin kolaylaştırıcı etkisi ve önemli bir konu olarak ilk yardım ve müdahalenin her aşamasında ayırt etme, doğru karar verme yetisinin yükseltilmesi.

Hâlihazırda kursların müfredatlarında madde kullanımının yasal sonuçları, ilk yardım ve çevre bilgisi dâhilinde sürücü davranışlarının neden olduğu sonuçlar ve sürücülerin sorumlulukları ele alınmaktadır. Trafik eğitimi verilmekte, akan trafikte direksiyon kullanımı öğretilmektedir.

Sürücü adayının eğitimi bu şekilde devam ederken, belirtildiği üzere hedeflenen önlemler için bir takım değişikliklere, konuların genişletilmesine veya daraltılmasına, etkili ders anlatma tekniklerinden faydalanılmasına fevkalade ihtiyaç vardır. Konuyla ilgili sempozyum ve çalıştaylarda örnek tespitler yapılmıştır. Bunlardan bazıları;

-Sürücü kurslarındaki eğitimci kadroların yan meslek ya da ek iş düşüncesinden kurtarılarak tamamen profesyonel, alanında uzman olan eğitimcilerden oluşması,

-Diğer yol kullanıcılarına saygılı davranma, trafikte nezaket, madde tesirinde araç kullanmanın zararları ve benzeri konulara ağırlık verilmesi, çarpıcı örneklerle ve akılda kalıcı şekilde derslerin işlenmesi,

-İşe yarar ve bilimsel temelli bilgileri uygulamalara aktarmak,

-İlk yardım müdahalesinde yaralının lehine olacak şekilde sürücü adayının hızlı ve bilinçli hareket etme yetisinin artırılması.

Çabuk karar vererek dikkatlice hızlı müdahale etmek ilk yardım ilkelerinden birincisidir. Sürücüler kazalara ilk müdahale edebilecek kişiler oldukları için ilk yardım bilgisine kesinlikle sahip olmalıdırlar. Konumuz dâhilinde şunu özellikle belirtmeliyiz ki, alkol ve ya uyuşturucu madde alması ihtimaline karşı şoförün durumunun ayırt edilmesine yarayacak işaretleri öğreten konular müfredata alınabilir.

Bu sıralanan örnek tespitlere ekleme olarak diyebiliriz ki;

-Sürücü adaylarına alkolün ve uyuşturucunun sinir sistemine yaptığı etkiler sonucunda ortaya çıkan belirtiler diğer hareket yetilerindeki tahribatların örneklendirilmesiyle öğretilebilir. En güzel örneklerden biri içkinin el yazısı üzerindeki bozucu etkisini gösteren görsel malzemedir. (gif)

-Kişinin sarhoşluğu geçtiğinde dahi araba kullanma performansında bir düşüşün devam edeceği sürücü adayına mutlaka öğretilmelidir.

-Sürücü kursları federasyonları, bölgelerdeki dernekler ortak protokollerle adayların eğitimlerine ilişkilendirilen sağlık programları düzenleyebilirler. Bunun sonucunda elde edilecek olan kazanç, sürücü adayında oluşacak sürücü imgesinin sağlıklı olma, araba kullanırken ayık olma, ve kontrollü olma imajını güçlendirmek olacaktır.

-Algılanan yakalanma kaygısını oluşturacak veya var olanı yükseltecek kuvvette, ilgili dersler işlenmelidir.

-Derslerde hedeflenen konular gerektiğinde soru cevap şeklinde işlenirse ve sonuca sürücü adayı kendi cevaplarıyla ulaşırsa öğrenme daha etkili ve kalıcı olur.

-Görsel materyallerin insan beyni tarafından daha rahat ve çabucak kabul edildiği bir matematiksel değer vardır. Buna altın nokta denir. En güzel ve en akılda kalıcı eserlerde odaklanılması istenen konunun yüzeyin altın noktalarına yerleştirildiği fark edilmiştir. Bu bilgidен ders anlatımında

yararlanılabilir, konunun anlatımı ve işleyişi devam ederken ekrandan yansıtılan görüntüler akılda kalıcılığı arttıracaktır. (resim slayt)

Ek olarak belirtmekte fayda görülen bir tespit, akademik yayınlardan birinde şu şekilde özetlenmiştir;* "Uyuşturucu etkisinde araç kullanmaya karşı alınacak tedbirlerin, toplumda uyuşturucu kullanmanın engellenmesine de katkıda bulunacağına inanılmaktadır."

Sürücü davranışlarının ele alınması gereği trafikte güvenli sistemin yerleşmesi için esas kabul edilmektedir demiştik. Bu bağlamda adaylık eğitimin resmen verildiği kurslarda öğrencileri ehliyet almaya değil sürücü olmaya davet etmek güzel ve yerinde bir başlangıç olacaktır.

Kaynakça:

- 3. Karayolu Trafik Güvenliği Sempozyumu Sonuç Bildirgesi, Ankara (2012)
- Panel: "Trafikte Sorumluluk ve İşbirliği" , Ankara(2012)
- Yol Güvenliği Trafik Sempozyumu, Schleswig-Holstein eyaleti Almanya (2011)
- Kral Sürücü Kursu web sayfası, Siirt

* Ahmet Pek, Mustafa Pınarcı (2010). Alkol ve Bağımlılık Yapıcı Madde Kullanımının Trafik Güvenliğine Etkisi. (Polis Bilimleri dergisi cilt:12/4)